

T.C.
ADALET BAKANLI I
cra leri Dairesi Ba kanlı 1

Sayı : 86420598-719/6125

29.09.2020

Konu : Yabancı Ülke Konsolosluklarına
li kin Haciz Uygulaması

.....CUMHUR YET BA SAVCIL I NA

Ülkemizde bulunan Yabancı Ülke Diplomatik Misyon ve Konsoloslukları aleyhine ba latılan icra takipleri neticesinde 1961 tarihli Diplomatik li kiler Hakkında Viyana Sözle mesi ve Uluslararası Hukukun Genel Kuralları gözetilmeden haciz tatbik edilmesi nedeniyle ilgili yabancı ülke büyükelçilikleri tarafından Türkiye Dı i leri Bakanlı 1 aleyhine notaların verildi ine ve belirtilen haciz uygulamaları nedeni ile diplomatik bir kısım sorunlara neden olundu una ili kin Bakanlı ımıza görü ve de erlendirmeler iletilmektedir.

5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanunun "*Yabancı devletin yargı muafiyetinden yararlanamayaca ı hâller*" ba lıklı 49 uncu maddesi ile "*Yabancı devlete, özel hukuk ili kilerinden do an hukukî uyu mazlıklarda yargı muafiyeti tanınmaz. Bu gibi uyu mazlıklarda yabancı devletin diplomatik temsilcilerine tebligat yapılabilir.*" hükmüne yer verilmi olup, bu hükümle yabancı bir devletin egemenlik hakkına dayanarak yaptı ı tasarrufların dı nda kalan hukuki ili kilerinde ve ticari faaliyetleri sonucu do an ihtilaflarda yabancı devlete yargı muafiyeti tanınmayaca ı düzenlenmi tir.

2004 sayılı cra ve flas Kanununun 42 nci maddesinde "*Yabancı devlet aleyhine ilamsız takip yoluna ba vurulamaz.*" hükmüne,

Mezkur Kanunun "*Para ve teminat verilmesi hakkındaki ilamların icrası*" kısmında yer alan "*cra emri ve muhtevası*" ba lıklı 32 nci maddesinde "*Yabancı devlet aleyhine ba latılan ilamlı icra takiplerine ili kin icra emrinde uluslararası andla malar saklı kalmak kaydıyla, borçlu devlete ait olan mallar hakkında cebri icra yapılabilece i hususu ayrıca ihtar edilir.*" hükmüne yer verilmi tir.

cra ve flas Kanununa 6352 sayılı Kanun ile eklenen anılan hükümlerin yürürlü e giri tarihi olan 02/07/2012 tarihinden itibaren yabancı devlet aleyhine ba latılan ilamlı icra takiplerine ili kin icra emrinde, uluslararası andla malar saklı kalmak kaydıyla, borçlu devlete ait olan mallar hakkında ayrıca ihtar edilmesi artıyla, cebri icra yapılabilece i hükme ba lanmı tir.

Ülkemizin taraf oldu u 18 Nisan 1961 tarihli Diplomatik li kiler Hakkında Viyana Sözle mesi'nin 25 inci maddesiyle; kabul eden devletin, misyon görevlerinin yürütülmesi için her türlü kolaylı ı sa layaca ı düzenlenmi olup, ayrıca Sözle menin 22 nci maddesinde;

"1. Misyon binaları dokunulmazdırlar. Kabul eden Devlet yetkilileri misyon efinin rızası olmadıkça bu binalara giremezler.

2. Kabul eden Devlet, misyon binalarını herhangi bir tecaviüz veya zarara kar ı korumak ve misyonun huzurunun herhangi bir ekilde bozulması veya itibarının kırılmasını önlemek üzere her türlü tedbiri almak özel göreviyle yükümlüdür.

3. Misyon binaları ile içindeki e yalar ve di er mallar ve misyonun nakil vasıtaları arama, el koyma, haciz veya icradan ba ı ıktırlar." denilmektedir.

Yine Ülkemizin taraf oldu u 24 Nisan 1963 tarihli Konsolosluk li kilerine li kin Viyana Sözle mesi'nin 28 inci maddesi uyarınca ülkelerin diplomatik ve konsüler temsilciliklerin görevlerini etkin bir ekilde yerine getirebilmeleri amacıyla bütün kolaylıkları sa lama ile yükümlü oldukları açıklandıktan sonra, "*Konsolosluk binalarının dokunulmazlı ı*" ba lıklı 31 inci maddesinde;

* Bu evrak, 5070 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak elektronik imza ile imzalanmı tir.

"1. Konsolosluk binalarının bu maddede öngörülen ölçüde dokunulmazlıkları vardır. (...)

4. Konsolosluk binaları, mobilyaları, konsolosluk malları ve keza ulaım araçları millî savunma veya kamu yararı amaçlarıyla hiç bir çe it elkoymaya konu te kil edemezler. Bu amaçlarla istimlâk yapılması gerekli ise, konsolosluk görevlerinin yerine getirilmesinin sekteye u ramaması amacıyla uygun tedbirler alınır ve gönderen Devlet'e pe in, adil ve yeterli bir tazminat ödenir." hükmü düzenlenmektedir.

Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 24.05.2004 tarihli 2004/6469 Esas ve 2004/13007 Karar sayılı ilâmında, " cra ve flas Kanununun 82/1. maddesinde Devlet mallarının haczedilemeyece i hükmü yer almu olup bu hüküm Türk devlet malları için düzenlenmi bulundu u, bu hükmün yabancı devlet mallarını kapsamayaca ı, Türk hukukunda yabancı devlet mallarının cebri icra ba ı ıklı ı hususunda yasal bir düzenleme bulunmadı ı, yargı ba ı ıklı ı ve cebri icra ba ı ıklı ının birbirinden farklı oldu u, yabancı devlete ait olup ülkede bulunan diplomatik ve konsolosluk amaçları için kullanılmayan mallara kar ı cebri icranın mümkün oldu u, bu do rultuda Diplomatik li kiler Üzerine Viyana Sözle mesi ilgili maddeleri uyarınca yabancı devlete ait elçili in veya konsoloslu un giderlerini ve i letme masraflarını kar ılamak üzere tutulan cari genel bir banka hesabı aleyhine cebri icra uygulanamayaca ı, banka hesabındaki paraların bu niteli i ta ıyıp ta ımadı ının ilgili banka ubesinden ara tırılarak olu acak sonuca göre karar verilmesi gerekti i" gerekçesi ile hüküm tesis edilmi tir.

Bu itibarla mevzuatın ve Yargıtay kararının de erlendirilmesi neticesinde; Ülkemizde bulunan Yabancı Ülke Diplomatik Misyon ve Konsolosluklarının yalnızca diplomatik ve konsolosluk amaçları için kullanılmayan mallarına kar ı cebri icranın mümkün oldu u, bu kapsamda Yabancı Ülke Diplomatik Misyon ve Konsolosluklarının giderlerini ve i letme masraflarını kar ılamak üzere tutulan cari genel banka hesapları aleyhine bir takip ile ilgili olarak cebri icra uygulanamayaca ı, bu do rultuda Yabancı Ülke Diplomatik Misyon ve Konsoloslukları aleyhine icra takibi yapılması durumunda yukarıda belirtilen yasa hükümleri ve uluslararası sözleşle meler göz önünde bulundurularak i lem tesis edilmesinde gerekli hassasiyetin gösterilmesinin gerekece i, haciz tatbikinde tereddüt hasıl olması durumunda herhangi bir diplomatik soruna neden olmamak adına Bakanlı ımız Dı li kiler ve Avrupa Birli i Genel Müdürlü ünden görü sorularak hareket edilmesinin faydalı olaca ı, konunun yargı mercilerine intikal etmesi halinde mahkemelerce verilecek karara göre i lem yapılmasının uygun olaca ı dü ünülmektedir.

Bilgi edinilmesi ve keyfiyetten yargı çevrenizde bulunan icra müdürlüklerine bilgi verilmesi rica olunur.

Alim POLAT
Hâkim
Bakan a.
Ba kan

* Bu evrak, 5070 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak elektronik imza ile imzalanmı tır.